

**Nr 168.**

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1951/52 till universiteten jämte i ämnet väckta motioner.*

(2:a avd.)

Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under åttonde huvudtiteln, punkterna 78, 80, 85 och 87, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkna vissa anslag till universiteten i Uppsala och Lund, har Kungl. Maj:t i propositionen nr 137, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 9 mars 1951, framlagt de närmare förslag i dessa hänseenden, vilka framgå av den följande redogörelsen.

1:o) **Uppsala universitet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 1, s. 2—13) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för vissa tjänstemän vid Uppsala universitets samlingar och inrättningar m. m., som föranledas av vad föredragande statsrådet anfört, dels godkänna av föredragande statsrådet angiven avlöningsstat för Uppsala universitet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till förevarande ändamål för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 956 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått

*dels* en inom första kammaren av herr *Holmbäck* väckt motion (I: 428), vari hemställts, att riksdagen ville till 1 500 kronor höja det av Kungl. Maj:t i propositionen nr 137 föreslagna arvodet till en nyvald ledamot av Uppsala universitets drätselnämnd eller ock, för den händelse denna höjning icke kan medgivas, ville avslå Kungl. Maj:ts förslag att drätselnämnden skall utökas med en ledamot;

*dels* en inom första kammaren av herr *Holmbäck* väckt motion (I: 430), vari hemställts — såvitt angår förevarande anslag — att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 137 måtte uppräknas avlöningsanslaget för Uppsala universitet med 13 000 kronor;

*dels* en inom första kammaren av herr *Holmbäck* väckt motion (I: 431), vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts propo-

sition nr 137 måtte besluta inrättandet av en laboratorsbefattning i matematik vid universitetet i Uppsala i stället för en av de nu befintliga biträdande lärarbefattningarna i nämnda ämne;

*dels* en inom första kammaren av herr *Holmbäck* väckt motion (I: 432), vari hemställts, att riksdagen ville å Uppsala universitets lönestat uppföra två tamburvakter i lönegrad Ce 5 och en nattvakt i lönegrad Ce 7 och vidtaga härav erforderliga förändringar i de förslag, som framställts i Kungl. Maj:ts proposition nr 137;

*dels ock* en inom andra kammaren av herr *Lundberg* väckt motion (II: 565), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att å lönestaten för Uppsala universitetsbibliotek uppföra två tamburvaktstjänster i lönegrad Ce 5 och en nattvaktstjänst i lönegrad Ce 9.

I den mån redogörelse i det följande icke lämnas för innehållet i ovan nämnda motioner får utskottet hänvisa till motionerna.

Avlöningsanslaget till Uppsala universitet är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 5 157 000 kronor. Kungl. Maj:ts under förevärande punkt framlagda förslag innebär följande:

1) Under den i universitetets avlöningsstat, avdelning II, uppförda icke-ordinarieposten anvisas medel till avlönande av en gymnastiklärare i lönegraden Cg 23 samtidigt som den nuvarande ordinarie gymnastiklärartjänsten, som för närvarande uppehålls genom vikarie, i avlöningsstaten uppföres utan avlöningsbelopp (kostnadsökning 2 700 kronor);

2) För anordnande av undervisning i rätts- och statsmedicin anvisas 3 500 kronor;

3) Såsom lönetillägg åt innehavaren av Karin och Herbert Jacobssons professur i biokemi uppföres ett förslagsvis betecknat belopp av 3 800 kronor;

4) Vid biokemiska institutionen inrättas följande nya befattningar: 1 förste assistent, 1 förste amanuens, 1 instrumentmakare i Ce 14 och 1 institutionsvaktmästare i Ce 11;

5) Behovet av skrivbiträdes hjälp vid biokemiska och fysikaliskt-kemiska institutionerna, vilka för närvarande ha ett biträde gemensamt, tillgodoses genom att medel beräknas för en ny kontorsbiträdestjänst med lön enligt den reglerade befordringsgången;

6) Vid limnologiska institutionen inrättas en kontorsbiträdestjänst med lön enligt den reglerade befordringsgången;

7) Vid kansliet inrättas en ny tjänst såsom sekreterare i Ce 29; samtidigt indrages ett nu utgående arvode till en extra tjänsteman samt arvoden till fakultetsnotarierna;

8) Drättselnämnden utökas med ytterligare en vald ledamot, vilken bör vara en i allmänna värv och ekonomiska frågor förfaren person (arvode 800 kronor);

9) I personalförteckningen uppföres 8 kontorsbiträden under rubriken »Vetenskapliga institutioner och inrättningar, tillhörande medicinska och

filosofiska fakulteterna m. m.», ett kontorsbiträde under kansliet och ett kontorsbiträde under drätselverket, vilket innebär att antalet ordinarie kontorsbiträden minskas med två, medan å andra sidan medel beräknas till två nya icke-ordinarie kontorsbiträden;

10) Fyra ordinarie och en extra ordinarie tjänst som maskinist i Ca 12, respektive Ce 12 uppflyttas i Ca 13, respektive Ce 13 (två av dessa tjänster samt ytterligare en maskinisttjänst i Ca 12 få vid uppkommande ledighet icke återbesättas utan medgivande av Kungl. Maj:t);

11) En för universitetsbyggnaden avsedd tjänst i Ca 12 som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 förändras till maskinisttjänst i Ca 13 och en för samma byggnad avsedd tjänst som reparatör i Ca 11 bör icke få återbesättas utan medgivande av Kungl. Maj:t;

12) En tjänst som eldare vid universitetsbiblioteket i Ce 9 uppflyttas till Ce 10;

13) Behovet av medel till ålderstillägg tillgodoses genom uppräknig med 5 000 kronor av icke-ordinarieposten i avdelning II;

14) Icke-ordinarieposten i avdelning II sänkes med 13 000 kronor i anslutning till den generella nedskärning av avlöningsanslagen, som förordats i 1951 års statsverksproposition under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor»;

15) På grund av nytt avtal mellan staten och Uppsala läns landsting angående driftkostnaderna vid akademiska sjukhuset i Uppsala överförs sammanlagt i runt tal 239 000 kronor, som nu belasta universitetets stat för avlöning av underläkare och amanuenser, till sjukhusets stat.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag innebära en sammanlagd anslagsminskning med 201 000 kronor.

Beträffande punkterna 7) och 8) här ovan inhämtas av statsrådsprotokollet följande.

O m o r g a n i s a t i o n a v u n i v e r s i t e t s k a n s l i e t . 1945 års universitetsberedning har i sitt betänkande, del III, angående universitetsbiblioteken, universitetsadministrationen m. m. föreslagit en omorganisation av de akademiska kanslierna. Detta förslag till omorganisation, för vilket en redogörelse lämnats i propositionen 1948:152, har ännu icke genomförts, men vissa förstärkningar av personalen ha dock vidtagits.

Det större konsistoriet i Uppsala har nu hemställt, att universitetsberedningens förslag rörande kansliets organisation måtte genomföras från och med nästa budgetår, och därvid förutsatt, att en avveckling av de nuvarande fakultetsnotariesysslorna skulle genomföras från och med samma tid. Kanslern har erinrat om det förslag till omorganisation, som han framlagt i sitt yttrande över universitetsberedningens nyssnämnda betänkande, samt framhållit, att en sådan omorganisation hörde till de krav, som det vore i hög grad angeläget att få tillgodosedda. De nuvarande förhållandena medförde svåra och påtagliga olägenheter vid universitetsförvaltningen.

Kanslerns förslag innebär följande förändringar, vilka tillsammans skulle medföra en kostnadsminskning om 1 860 kronor per år:

	Kostnads- ökning resp. -minskning.
1) Uppflyttning av sekreteraren från lönegraden Ca 31 till Ca 33	+ 1 108
2) Inrättande av en tjänst som förste fakultetssekreterare (Ca 30)	+ 13 032
3) Inrättande av en tjänst som fakultetssekreterare (Ca 27) ....	+ 11 172
4) Ökade kostnader för rörligt tillägg .....	+ 400
5) Indragning av en amanuens tjänst .....	— 11 172
6) Indragning av fakultetsnotariearvoden .....	— 6 300
7) Indragning av arvode åt en extra tjänsteman .....	— 10 000

I tidigare avgivet yttrande över universitetsberedningens förslag till kansliorganisation har *statskontoret* föreslagit, att de högre tjänstemännen vid kansliet skulle vara en akademisekreterare i Ca 31, en fakultetssekreterare i 24:e lönegraden samt eventuellt en deltidсанställd amanuens. *Lönenämnden* åter har föreslagit en akademisekreterare (utan angivande av lönegrad men med hänvisning till kanslerssekreterarens löneställning samt erinran om utredningen angående löneställningen för byråchefer m. fl.), en förste fakultetssekreterare i lönegraden Ce 29 och en fakultetssekreterare i Ce 27 eller eventuellt en amanuens.

*Föredragande statsrådet* har anfört följande.

I skilda sammanhang har med styrka framhållits, att en förstärkning av universitetens administrativa organisation är ofrånkomlig. Jag delar denna uppfattning och vill särskilt framhålla, att en effektivt arbetande kansliorganisation enligt min mening är en av förutsättningarna för att den vetenskapliga upprustning, som skett under åren efter andra världskriget, skall nå full effekt. Det förslag, som universitetskanslern lagt fram, innebär för Uppsala universitets del en uppflyttning av sekreterartjänsten från Ca 31 till Ca 33 med benämningen akademisekreterare samt nyinrättande av två sekreterartjänster, den ena i lönegraden Ca 30 och den andra i Ca 27. I stället skulle de arvoden, som nu utgå till fakultetsnotarierna (sammanlagt 6 300 kronor), samt en tjänst som amanuens och en som extra tjänsteman indragas.

Vad först angår den nuvarande sekreterartjänsten kan jag med hänsyn till pågående utredning angående en tjänsteförteckningsrevision icke nu tillstyrka någon lönegradsuppflyttning. Med hänsyn härtill ifrågasätter jag nu icke heller någon ändring i tjänstetiteln. Vad beträffar den föreslagna omorganisationen i övrigt vill jag tillstyrka, att vid kansliet inrättas en ny tjänst i lönegraden Ce 29. Även vid denna tjänst bör tjänstetiteln tills vidare vara sekreterare. Vid bifall till vad jag nu förordat bör det nuvarande arvodet åt extra tjänsteman ävensom arvoden till fakultetsnotarierna indragas.

**D r ä t s e l n ä m n d e n.** Universitetets drätsel-nämnd består nu av universitetets rektor, räntmästaren samt tre bland de ordinarie lärarna valda ledamöter. Envar av sistnämnda tre ledamöter har ett årsarvode av 800 kronor. *Universitetsberedningen* har i sitt betänkande, del III, föreslagit, att nämnden skulle utökas med prorektor samt en vald ledamot, vilken sistnämnde borde vara en i allmänna värv och ekonomiska frågor,

främst sådana som angå förvaltningen av jord och skog, förfaren person. Till prorektor och de fyra valda ledamöterna borde utgå arvoden. *Kanslern* har tillstyrkt, att nämnden från och med nästa budgetår utökas på förslaget sätt samt att till arvode åt envar av prorektor och de fyra valda ledamöterna av nämnden anvisas 1 500 kronor.

*Föredragande statsrådet* har anfört följande.

Det förslag till förstärkning av drätselnämnden, som universitetskanslern framlagt, anser jag böra tillmötesgå såtillvida att nämnden utökas med en vald ledamot, vilken på sätt förslagits bör vara en i allmänna värv och ekonomiska frågor förfaren person. Denne bör liksom övriga valda ledamöter ha ett arvode av 800 kronor. Jag ifrågasätter sålunda icke någon ändring i storleken av nu utgående arvoden.

I *motionen I: 428* har hemställts att den föreslagne nye ledamoten av drätselnämnden skulle i stället för det av Kungl. Maj:t föreslagna arvodet av 800 kronor för år erhålla ett arvode av 1 500 kronor ävensom alternativt yrkats att, för den händelse denna förhöjning av arvodet icke skulle medgivas, riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag att drätselnämnden utökas med en ledamot. Till stöd för ifrågavarande yrkanden har anförts följande.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 137 föreslås att Uppsala universitets drätselnämnd skall utökas med en ledamot, vilken bör vara en i allmänna värv och ekonomiska frågor, främst sådana som angå förvaltningen av jord och skog, förfaren person. Denne föreslås skola få ett arvode av 800 kronor. Emellertid torde det vara ogörligt att för detta arvode förvärva en person med de kvalifikationer, som här måste fordras. Drätselnämnden sammanträder under arbetsåret i regel två gånger i månaden, och sammanträdena bruka vara cirka fyra timmar. Nämnden har även sammanträden under universitetsferierna, däribland ett sammanträde i slutet av juni för revision. Detta sammanträde tar en full arbetsdag. Vid en förvaltning av den natur, varom här är fråga, måste vederbörande ledamöter stå i kontakt även utanför sammanträdestiderna med räntmästaren, ombudsmannen, skogsförvaltaren och fogden, måste företaga resor för att besiktiga egendomar och skogar osv. I alldeles särskild grad kommer detta att gälla den nye ledamoten, om universitetet skall få nytta av honom. Att de valda ledamöterna av drätselnämnden tjänstgöra för det mycket låga arvodet sammanhänger givetvis med att de äro professorer vid universitetet. Detta förutsättes icke komma att gälla den nye ledamoten. Det arvode som kanslern föreslagit för samtliga ledamöter av drätselnämnden, nämligen 1 500 kronor, måste anses som ett minimum för den nye ledamoten. Om icke detta arvode kan beviljas, torde det vara bättre att beslut om drätselnämndens utökande icke nu fattas utan att i stället såsom hittills egendoms- och skogsförvaltningen vid lämpliga tillfällen på drätselnämndens initiativ granskas av särskilt tillkallade, högt kvalificerade fackmän.

I *motionen I: 431* har i överensstämmelse med ett av kanslern för rikets universitet framfört förslag yrkande framställts om att en laboratorbefattning i matematik måtte inrättas i stället för en av de nu befintliga två

biträdande lärarbefattningarna i ämnet. Motionären anför till stöd för detta yrkande följande.

Som framgår av Kungl. Maj:ts proposition nr 137 har universitetskanslern föreslagit inrättandet av en laboratorbefattning i matematik vid universitetet i Uppsala i stället för en av de nu befintliga biträdande lärarbefattningarna (nr 1 i sammanställningen av kanslerns förslag). Detta äskande har i år icke upptagits av Kungl. Maj:t.

Under trycket av undervisningens växande behov framtvingades 1938 inrättandet av en biträdande lärarbefattning i matematik vid universitetet i Uppsala, vilken 1947 följdes av en andra befattning.

Den förstnämnda tjänstens innehavare har till uppgift att meddela den utomordentligt viktiga undervisningen i differential- och integralkalkyl för fil. kand.- och ämbetsexamen. Dessa discipliner äro ej blott av grundläggande betydelse för högre studier i matematik utan utgöra även nyckelämnen för alla exakta naturvetenskaper. Kursen i differential- och integralkalkyl bildar kärnan av blivande läroverkslärares utbildning i matematik.

Den centrala ställning, som denna kurs intar i matematisk-naturvetenskapliga sektionens undervisningsprogram, återspeglas även i antalet deltagare, vilket under den sista femårsperioden varierat mellan 100 och 120.

En självfallen följd av vad som ovan anförts är, att kraven på läraren, som meddelar denna undervisning, måste ställas mycket höga. Man måste av honom fordra ej blott en god vetenskaplig överblick av ämnet utan även en verkligt framstående pedagogisk skicklighet. Att denna undervisning skall behöva anförtrös åt licentiater är därför ett uppenbart missförhållande. Ej heller förefinnes någon garanti för att man bland ämnets ostipendierade docenter kan finna någon med tillräckliga kvalifikationer för denna lärartjänst, och även då så är fallet lämnas som regel befattningen så snart ett docentstipendium blir ledigt.

Dessa förhållanden ha sedan länge vållat huvudlärarna i ämnet allvarliga bekymmer. Våren 1947 uppvaktades sålunda statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet med en gemensam skrivelse från samtliga professorer i matematik vid universiteten i Uppsala och Lund med hemställan om att en biträdande lärarbefattning i matematik vid vardera universitetet måtte omändras till en laboratorbefattning. Statsrådet Weijne ställde sig förstående till de synpunkter, som framfördes, och en laboratorbefattning (personlig) inrättades 1949 i Lund efter därom gjord hemställan.

Sedan tiden före sista världskriget har examinationen i matematik för fil. kand.- och ämbetsexamen i det närmaste tredubblats. Under femårsperioden 1936—40 avlades sålunda vid Uppsala universitet i genomsnitt 22 lägre filosofiska examina med matematik som ingående ämne, under det att femårsperioden 1944—48 uppvisar ett medeltal av över 60 godkända tentamina per år. Den examinationsbörda, som åvilar professorerna i matematik vid Uppsala universitet, är för närvarande betydligt större än för någon annan examinator i något ämne vid landets tre matematisk-naturvetenskapliga sektioner. Som exempel kan nämnas, att antalet godkända tentamina under läsåret 1948—49 var 79 med 80 tentamensanmälningar enbart till majperioden. Det har visat sig ogörligt för en ensam examinator att inom den utsatta tentamensperioden kunna genomföra en så omfattande examination.

Inrättandet av en laboratorsbefattning, vars innehavare har till uppgift dels att bestrida undervisningen i differential- och integralkalkyl, dels ock att biträda examinatoreorna vid tentamen för de lägre filosofiska examina, skulle på ett tillfredsställande sätt lösa de frågor om undervisningen och examinationen, som här berörts.

Den på senaste tid alltmer accentuerade bristen på läroverkslärare i matematik har gjort inrättandet av den föreslagna befattningen (vars betydelse för utbildningen av lärare i matematik ovan framhållits) särskilt angeläget.

Merkostnaden är obetydlig.

I motionen I: 432 har hemställts, att två vid universitetsbiblioteket nu arvodesanställda tamburvakter och en nattvakt måtte uppföras i respektive lönegraden Ce 5 och Ce 7 medan i motionen II: 565 yrkats, att nämnda befattningar skulle uppföras i respektive lönegraden Ce 5 och Ce 9.

Av motionerna inhämtas att den ena tamburvakten har heltidsanställning och 2 655 kronor i årligt arvode, den andra fem timmars daglig tjänstgöring och 1 740 kronor i årsarvode samt nattvakten 4 458 kronor i arvode per år. I motionen I: 432 framhålls, att det varit förenat med betydande svårigheter för biblioteket att med erbjudande av dessa lönevillkor anställa och behålla personal, att anslagsmedlen till avlönande av icke-ordinarie personal icke medgåve en höjning av ifrågavarande arvoden, samt att därför medel borde beviljas för att möjliggöra en skälig löneställning för de tre befattningshavarna.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag angående omorganisation av universitetskansliet. Utskottet vill i detta sammanhang erinra därom, att den nuvarande sekreteraren vid universitetet, som är placerad i 31 lönegraden, sedan mycket lång tid tillbaka i universitetets matriklar m. m. benämnes »akademisekreterare». Såväl universitetsberedningen som kanslern ha föreslagit, att denna tjänstetitel måtte tilläggas sekreteraren och införas i universitetets personalförteckning och i universitetsstatuterna. Då nu ytterligare en sekreterarbefattning kommer att inrättas vid universitetskansliet tala enligt utskottets mening vissa praktiska skäl för att den äldre och i högre lönegrad placerade tjänsten erhåller den redan vedertagna benämningen »akademisekreterare». Utskottet har därför för sin del icke något att erinra mot om Kungl. Maj:t vid ytterligare överväganden av denna fråga finner denna tjänstetitel böra tilläggas innehavaren av sekreterarbefattningen i 31 lönegraden. Utskottet får emellertid framhålla, att en dylik ändring av ifrågavarande tjänstetitel givetvis icke bör få påverka den inom tjänsteförteckningskommittén pågående prövningen av frågan om tjänstens lönegradsplacering och sålunda icke i och för sig bör få tagas som intäkt för en högre lönegradsplacering än den nuvarande.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår föreslog universitetsberedningen, att drätselnämnden skulle utökas bland annat med en vald leda-

mot, vilken borde vara en i allmänna värv och ekonomiska frågor, främst sådana som angå förvaltningen av jord och skog, förfaren person. Kanslern har tillstyrkt detta förslag och samtidigt föreslagit, att arvoden till de valda ledamöterna av nämnden skulle höjas från nu 800 kronor till 1 500 kronor. Föredraganden har biträtt förslaget om nämndens utökning på sålunda angivet sätt, men icke funnit sig böra tillstyrka den ifrågasatta höjningen av arvoden. I motionen I: 428 har på anförda skäl framställts yrkande om att den nye ledamotens arvode skulle bestämmas till 1 500 kronor. Alternativt har i motionen, för den händelse nyssnämnda förslag icke skulle bifallas, yrkats avslag på Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt.

Utskottet får erinra om att vid universitetet finnas särskilda för jord- och skogsförvaltningen anställda högre tjänstemän, nämligen en skogsförvaltare och en fogde. Dessa tjänster äro båda placerade i 30 lönegraden och universitetet och dess drätselråd ha alltså redan nu tillgång till expertis på ifrågavarande områden. Utskottet har icke blivit övertygat om att utökandet av drätselrådet på av Kungl. Maj:t föreslaget sätt kan komma att innebära den förstärkning av universitetets ekonomiska förvaltning, som med förslaget avsetts. I likhet med motionären håller utskottet nämligen före, att det svårligen låter sig göra att för det föreslagna arvodet vid universitetet fästa en person med den speciella sakkunskap i allmänna värv och ekonomiska frågor, varav universitetet skulle vara betjänt. Motionärens förslag om fastställandet av arvodet för endast denne ledamot av drätselrådet till 1 500 kronor är utskottet å andra sidan icke berett att förorda. På grund av vad sålunda anförts avstyrker utskottet i enlighet med det i motionen I: 428 alternativt framställda yrkandet Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Den speciella granskning av universitetets egendoms- och skogsförvaltning m. m., som kan finnas påkallad, torde enligt utskottets mening liksom hittills skett kunna på drätselrådets initiativ verkställas av särskilt tillkallade högt kvalificerade fackmän. Till följd av den ståndpunkt utskottet alltså intagit torde den under avdelning II uppförda arvodesposten böra för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 13 200 kronor.

Ehuru utskottet finner att i och för sig goda skäl kunna åberopas för inrättandet av en laboratorbefattning i matematik i stället för en av de nuvarande biträdande lärarbefattningarna i samma ämne har utskottet likväl icke funnit sig böra i rådande ekonomiska läge biträda det i motionen I: 431 härom framställda yrkandet.

Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår att Kungl. Maj:t i anslutning till den generella nedskärning av avlöningsanslagen, som förordats i årets statsverksproposition under »för flera huvudtitlar gemensamma frågor» föreslagit en sänkning av Uppsala universitets avlöningsanslag för nästa budgetår med 13 000 kronor. I motionen I: 430 har yr-



kande framställts om att en dylik nedskärning av förevarande anslag icke skulle vidtagas och anslaget alltså uppräknas med nyssnämnda belopp å 13 000 kronor. Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker bifall till motionen I: 430.

Utskottet har icke heller funnit sig böra tillstyrka bifall till de i motionerna I: 432 och II: 565 gjorda yrkandena angående omvandling av två tamburvaktstjänster och en nattvaktsbefattning vid universitetsbiblioteket från arvodestjänster till extra ordinarie befattningar. Då ifrågavarande befattningshavares löneställning onekligen är förhållandevis låg, utgår utskottet emellertid från att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på befattningarnas lämpliga löneplacering.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen I: 428 samt med avslag å motionen I: 430, såvitt här är i fråga, ävensom motionerna I: 431, I: 432 och II: 565,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för vissa tjänstemän vid Uppsala universitets samlingar och inrättningar m. m., som föranledas av vad utskottet anfört;

b) besluta, att avlöningsstaten för Uppsala universitet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, i nedan angivna delar erhålla följande lydelse:

### A v l ö n i n g s s t a t .

#### U t g i f t e r :

#### I. Professorer och lärare m. fl.

#### 1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:

##### a. Lön-och tjänstgörings-

penningar . . . . . 1 157 800

Avgå pensionsavdrag 84 000 1 073 800

#### A v l ö n i n g s s t a t e r .

b. Ålderstillägg, *förslagsvis* . . . . . 45 400

##### c. Ersättningar till vikarierande

akademiska lärare, *förslagsvis* . . . . . 22 000 1 141 200

#### 2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat:

39 700

*Statsutskottets utlåtande nr 168.*

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .....	1 819 000
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	35 000
	Summa kronor 3 034 900

*Anmärkingar till avdelning I. av avlöningsstaten.*

---

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.	
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	809 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t .....	13 200
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, <i>förslagsvis</i> .....	82 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	860 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	195 000
	Summa kronor 1 960 000

*Sammandrag.*

I. Professorer och lärare m. fl. ....	3 034 900
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. ....	1 960 000
	Summa kronor 4 994 900

*Särskilda uppbördsmedel:*

1. Inkomst av auktionsverket, dekanatsmedel samt inskrivnings- och kallelsepenningar, i runt tal ....	3 000	
2. Ränta å vissa donationsfonder ..	8 915	
3. Inkomst från ålderstilläggsfonden	14 785	
4. Ersättning från gymnastik- och idrottsinstitutionen .....	13 000	39 700

Nettoutgift kronor 4 955 200;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i den till avdelning I av nämnda avlöningsstat hörande särskilda avlöningsstaten för professorer och lärare m. fl. även som i de till sagda avdelning I hörande anmärkingar, som föranledes av vad föredraganden anfört;

d) till *Uppsala universitet: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 955 200 kronor.

2:o) **Uppsala universitet: Materiel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 13 och 14), vilket innebär en höjning av förevarande anslag från 1 285 000 kronor med 27 500 kronor till 1 312 500 kronor för beredande i samband med utvidgning av verksamheten vid biokemiska institutionen av ökade medel för denna institutions behov, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppsala universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 312 500 kronor.

3:o) **Iståndsättande av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 14) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Iståndsättande av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala* för budgetåret 1951/52 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 44 000 kronor.

4:o) **Lunds universitet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 15—22) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för vissa tjänstemän vid Lunds universitets samlingar och inrättningar m. m., som föranledas av vad föredragande statsrådet anført, dels ock godkänna avlöningsstat för Lunds universitet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52, dels ock till förevarande ändamål för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 710 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft den under punkten 1:o) i det föregående redovisade *motionen I: 430*, i vilken — såvitt här är i fråga — hemställts att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 137 måtte uppräknat avlöningsanslaget för Lunds universitet med 12 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 4 653 000 kronor. Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt innebär följande:

1) För docenten vid universitetet Dora Jacobsohn, vars vetenskapliga område omfattar experimentell endokrinologi, inrättas ett personligt icke tidsbegränsat forskarstipendium; för detta ändamål uppföres i staten ett belopp å förslagsvis 8 200 kronor;

2) Det till biträdande lärare i hygien anvisade beloppet av 7 200 kronor höjes med 5 200 kronor till 12 400 kronor;

3) Det för undervisning i stats- och rättsmedicin utgående beloppet av 2 000 kronor höjes med 1 500 kronor till 3 500 kronor;

4) För en tredje kurs i obstetrik och gynekologi vid allmänna sjukhuset i Malmö anvisas ett belopp av 4 000 kronor;

5) En förste amanuensbefattning inrättas vid seminariet för nordiska språk;

6) Vid kansliet inrättas en ny tjänst som sekreterare i Ce 29; samtidigt indragas ett nu utgående arvode till en halvtidstjänstgörande amanuens samt arvoden till fakultetsnotarierna;

7) En tjänst som preparator i Ce 13 vid anatomiska institutionen ordinarie-sättes och uppflyttas till 14 lönegraden (Ca 14);

8) Ett i avlöningsstaten, avdelning II, under arvodesposten uppfört belopp å 3 480 kronor till arvode till instrumentmakare överföres till icke-ordinarieposten för att användas till avlönande av tillfällig personal vid verkstäderna;

9) Den i avlöningsstaten, avdelning II, uppförda anslagsposten till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården höjes med 5 200 kronor;

10) Medel beräknas för avlönande av ett skrivbiträde med halvtidstjänstgöring och lön enligt den reglerade befordringsgången vid var och en av de dermato-venereologiska och neurologiska klinikerna samt de patologiska och bakteriologiska institutionerna;

11) Vid zoofysiologiska avdelningen av zoologiska institutionen inrättas en befattning som laboratoriebiträde med lön högst enligt lönegraden Ce 8;

12) En institutionsvaktmästartjänst inrättas vid den genetiska institutionen;

13) En tjänst som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av andra klass i Ca 11 vid universitetshuset utbytes mot en tjänst som maskinist i Ca 13;

14) En tjänst som maskinist i Ca 12 vid kemiska institutionen och en tjänst som eldare i Cg 9 vid samma institution uppflyttas till Ca 13, respektive Cg 10; förstnämnda tjänst får icke vid uppkommande ledighet återbesättas utan medgivande av Kungl. Maj:t;

15) För universitetshusets behov inrättas en tjänst som eldare i Ce 10;

16) Behovet av medel till ålderstillägg tillgodoses genom uppräknig med 7 500 kronor av icke-ordinarieposten i avdelning II;

17) Icke-ordinarieposten i avdelning II sänkes med 12 000 kronor i anslutning till den generella nedskärning av avlöningsanslagen, som förordats i 1951 års statsverksproposition under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor».

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag innebär en sammanlagd anslagsökning med 57 000 kronor.

Beträffande punkten 6) här ovan inhämtas av statsrådsprotokollet följande.

Omorganisation av universitetskansliet. I anslutning till sitt förslag om omorganisation av universitetskansliet i Uppsala har *kanslern* föreslagit en omorganisation även av kansliet vid universitetet i Lund. Detta förslag innebär följande förändringar, vilka tillsammans draga en ökad kostnad av i runt tal 9 400 kronor.

Kostnads-  
ökning resp.  
-minskning

1) Uppflyttning av sekreteraren från lönegraden Ca 31 till Ca 33 .....	+ 1 008
2) Arvode åt sekreteraren i hans egenskap av ombudsman ...	+ 1 500
3) Inrättande av en tjänst som förste fakultetssekreterare (Ca 30) .....	+13 032
4) Inrättande av en tjänst som fakultetssekreterare (Ca 27) ..	+11 172
5) Ökade kostnader för rörligt tillägg .....	+ 1 200
6) Indragning av ett arvode till en halvtidstjänstgörande amanuens .....	— 3 800
7) Indragning av arvoden till fakultetsnotarierna .....	— 4 750
8) Indragning av arvode till en extra tjänsteman .....	—10 000

*Föredragande statsrådet* har anfört följande.

Under hänvisning till vad jag anfört angående en omorganisation av det akademiska kansliet i Uppsala vill jag föreslå, att även vid universitetskansliet i Lund inrättas en tjänst som sekreterare i lönegraden Ce 29. Vid bifall härtill bör det arvode om 3 800 kronor, som nu utgår till en halvtidstjänstgörande amanuens, ävensom de nuvarande fakultetsnotariearvodena om sammanlagt 4 750 kronor indragas. Däremot ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande det belopp av 10 000 kronor, som nu utgår till avlönande av en extra tjänsteman. Denna omorganisation kan beräknas medföra en kostnadsökning av i runt tal 5 400 kronor.

*Utskottet* tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts ovannämnda förslag och avstyrker — under hänvisning till den ståndpunkt utskottet ovan under punkten 1:o) intagit — motionen I: 430, i vad den avser förevarande anslag.

I fråga om tjänstetiteln för sekreteraren i 31 lönegraden får utskottet åberopa vad utskottet i motsvarande fråga anfört beträffande Uppsala universitet (punkten 1:o).

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen I: 430, såvitt här är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för vissa tjänstemän vid Lunds universitets samlingar och inrättningar m. m., som föranledas av vad utskottet anfört;

b) besluta, att avlöningsstaten för Lunds universitet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, i nedan angivna delar erhålla följande lydelse:

## Avlöningsstat.

## Utgifter:

## I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:	1 161 300
2. Avlöning till tjänsteman å indragningsstat:	9 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> . . . . .	1 895 700
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . . . .	185 000
Summa kronor	3 251 400

Anmärkning till avdelning I. av avlöningsstaten.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets  
samlings och inrättningar m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . . . .	550 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t . . . . .	11 260
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, <i>förslagsvis</i> . . . . .	51 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> . . . . .	713 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .	137 901
Summa kronor	1 464 361

*Sammandrag.*

I. Professorer och lärare m. fl. . . . .	3 251 400
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlings och inrättningar m. m. . . . .	1 464 361
Summa kronor	4 715 761

*Särskilda uppbördsmedel.*

5 761	
Nettoutgift kronor	4 710 000

c) till *Lunds universitet*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 710 000 kronor.

5) **Lunds universitet: Materiel m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 23 och 24) föreslagit att förevarande anslag, nu 1 060 000 kronor, måtte för nästa budgetår höjas med 25 000 kronor till 1 085 000 kronor.

*Föredragande statsrådet* har anfört följande.

Jag anser mig nu endast kunna tillstyrka en höjning av förevarande anslag med 25 000 kronor till 1 085 000 kronor. Jag har härvid räknat med en ökad medelsanvisning av 4 000 kronor till genetiska institutionen, 8 000 kronor till institutionen för systematisk botanik, 7 000 kronor till fysiologiska institutionen för dess endokrinologiska avdelning och 6 000 kronor till de medicinska, kirurgiska och obstetrisk-gynekologiska klinikerna i Malmö. Det synes mig böra närmare övervägas att ytterligare öka anslagsmedlen till nämnda kliniker i Malmö genom sänkning av anslagsmedlen till motsvarande kliniker i Lund eller genom en omfördelning av anslaget på annat sätt. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av vederbörande universitetsmyndigheter besluta angående anslagets disposition.

*Utskottet*, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Lunds universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 085 000 kronor.

Stockholm den 22 maj 1951.

På statsutskottets vägnar:

**MARTIN SKOGLUND.**

---

*Närvarande:* se under utlåtandet nr 167.

---

### Reservation

vid punkten 1:o) (Uppsala universitet: Avlöningar) av herr Ohlon, fröken Andersson, herrar Sundelin, Bergh, Malmberg i Skövde, Svensson i Ljungkile, Ståhl, Bergstrand och Birke, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till det i motionen I: 431 framställda yrkandet angående inrättandet av en laboratorbefattning i matematik i stället för en av de nuvarande biträdande lärarbefattningarna i samma ämne och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 40, som börjar med orden »Ehuru utskottet» och slutar med orden »framställda yrkandet», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet får framhålla, att enligt utskottets mening starka skäl föreligga för ett biträdande av det i motionen I: 431 gjorda yrkandet. Kanslern har för sin del bland de äskanden, vilkas tillgodoseende syntes honom särskilt angeläget, upptagit det från universitetet framförda förslaget om inrättande av en laborator i matematik i stället för en biträdande lärarbefattning i ämnet. I motionen har framhållits bland annat att den examinationsbörda, som åvilade professorerna i matematik vid Uppsala universitet, för närvarande vore betydligt större än för någon annan examinator i något annat ämne vid landets tre matematisk-naturvetenskapliga sektioner. Härtill kommer att den på senare tid alltmera accentuerade bristen på läroverkslärare i matematik gör behovet av ifrågakvarande laboratorbefattning särskilt framträdande. Anmärkas må även att vid Lunds universitet finnes — förutom en biträdande lärarbefattning i matematik — en personlig laboratorbefattning i detta ämne. Universitetsberedningen har i sitt den 30 mars 1951 avgivna slutbetänkande (del VI) framhållit, att vad som anförts såsom motiv för ifrågakvarande omändring av lärarkrafterna i matematik i Uppsala syntes beredningen vägande och att omändringen omedelbart borde komma till stånd.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet för sin del tillstyrka, att från och med nästa budgetår den ena biträdande lärarbefattningen i matematik vid Uppsala universitet utbytes mot en ordinarie laboratorbefattning.»

dels ock att utskottets hemställan i nedan angivna delar bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen I: 428 samt med bifall till motionen I: 431 ävensom med avslag å motionen I: 430, såvitt här är i fråga, och motionerna I: 432 samt II: 565,

b) besluta, att avlöningsstaten för Uppsala universitet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, i nedan angivna delar erhålla följande lydelse:



## Avlöningsstat.

## Utgifter:

## I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:		
a. Lön- och tjänstgöringspenningar . . . . .	1 166 800	
Avgå pensionsavdrag	84 700	1 082 100

## Avlöningsstater.

b. Ålderstillägg, förslagsvis . . . . .	45 400	
c. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, förslagsvis . . . . .	22 000	1 149 500
2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat:		39 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis . . . . .		1 809 400
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis . . . . .		35 000
		<u>Summa kronor 3 033 600</u>

## Anmärkningar till avdelning I. av avlöningsstaten.

## II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis . . . . .	809 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t . . . . .	13 200
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, förslagsvis . . . . .	82 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis . . . . .	860 800
5. Rörligt tillägg, förslagsvis . . . . .	195 000
	<u>Summa kronor 1 960 000</u>

## Sammandrag.

I. Professorer och lärare m. fl. . . . .	3 033 600
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m. . . . .	1 960 000
	<u>Summa kronor 4 993 600</u>

## Särskilda uppbördsmedel:

1. Inkomst av auktionsverket, deka- natsmedel samt inskrivnings- och kallelsepenningar, i runt tal ....	3 000	
2. Ränta å vissa donationsfonder ..	8 915	
3. Inkomst från ålderstilläggsfonden	14 785	
4. Ersättning från gymnastik- och idrottsinstitutionen .....	13 000	39 700

Nettoutgift kronor 4 953 900;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i den till avdelning I av nämnda avlöningsstat hörande särskilda avlöningsstaten för professorer och lärare m. fl. även-  
som i de till sagda avdelning I hörande anmärkningar, som  
föranledes av vad utskottet anfört;

d) till *Uppsala universitet*: *Avlöningar* för budgetåret  
1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsan-  
slag av 4 953 900 kronor.